

Des de dona ori i se optenava
 Jolin si Domineca
 „Prestiuo publico Anualu“
 pe anu intregu „ 10. r. v. a.
 „Junta deo de anu“ 38. r. v. a.
 „Irei luna“ 3. r. v. a.
 „Prestiuo Anualu si Stralictate“
 pe anu intregu „ 14. r. v. a.
 „Junta deo de anu“ 7. r. v. a.
 „Irei luna“ 3. r. v. a.

CONTOLEA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Publicatiunile se fac la Tipografia T. Frattier-Carolina in
 strada de Jos, din casa No. 2. Z. C. C. C.
 dinofica la Redactiune diurnala
 dinofica la Redactiune diurnala
 Gaze No. 9. Inoficiile au la adresa
 totu adnotari, ce privescu administrati-
 onu, redactiuni, etc.
 Se notu infirmitate la corresponden-
 ta anuina si se privescu. Se ofoleste
 anuina anuina pe toate zilele.
 Pentru inseratiuni publicitari
 se va prezanta 6. arceci de luna.
 — Unu anu eligeatuu costu 10. ar. v. a.

REVISTA POLITICA.

Pesta 27. fauru 11. martiu 1865.

Diurnalele nemicesi de Viena nu se ostentesc de a ne asurdii cu recriminatiunile lor in contra actiunilor noastre intr-prinderi cu ditiile cele, a le Principiului Cuiu; apoi din candu in candu, cu si la una sau mai multe, alarmata publicu a supra situatiuni din Romania, si aceste se intempla nu numai de catre ori Domitorului Romaniei face cate un pasu spre inaintarea fericiitei statului romanu, ci chiaru si atunci candu acestu-a se afla indemnata a-si schimbati ministeriu. Ast-felu, candu fu demisitulu D. Coganiceanu — pe care ocazi nu-lu putea suferi, — inventara curiosu inoficte cu preferinta consultulu Franciei, strigandu in lumea larga, ca acestu venata a betra-ctorilor ar fi fostu cauza a caderei acestui ministru ageru. Ceea ce si se pare stranoardnaric e, ca nu numai diurnalele guvernali sau cele reactiunari, ci inca si cele liberali bucina impreuna, asta nu o pricepem? Pentru ce trebuie liberalii din Viena condananta la Bucuresti, ceea ce sa doarese ferlitate la Viena? Noi ast eridemu ca descriere tianaru, egalitate drepturilor civili, religiose si politice, sufraginiu universale, secularizarea bunurilor de mana moarta si inca straina, apoi invetiamentulu gratuitu si obligatoriu sunt mari reforme, si pentru realizarea loru in Austria lura inse-o organelo opiniu liberala din acestu imperiu.

Ast si acum starniteulu Domitorului Romaniei de a se desintia capitalinule cele ruginate cari dau dreptu strainilor pe pamentu Romaniei cu vatamarea autonomiei acestu-a si cu incurcarea si impiedecarea poteri executive, sunt obiectu de felurite atitudini din partea diurnalistice nemicesi, ba chiaru si lura po-sterulu din partea Miscunilor si austriacilor a unu lucru dumanoan in ochii acestu diurnalistice neucalificabili. Trebuie se o reflectam cu colegialitate ca se incete de la assemne florici neci catu motivate si nedrepte prin cari d'nsa depopulariza numu guvernulu sau inaintea Romanilor, ca-oo in Romania omeni poti crede ca aceste expectatiuni dumosanu ar fi eficienta politice guvernulu, ceea ce noi nu numai nu credem ci si neignam; si cre-putu, diurnalistice nemicese de Viena, ca cele 3 milioane de Romani din Austria salta de bucuria cetindu mai in tote dilele cele o litana de recriminatiuni aruncate de redactori nepri-ceputi si de niseo corespondenti ticaloi a supra fratiloru de dincolo de Carpati? Noi dorim ca referintile de buna venietate intru Austria si Romania se sa inmultiescu si consolidescu din d'nsa si spre folosul ambidoro statulu, si pretindem ca presa se-si cunoaca mistra sa ca ea subline si detorinca se are ca-nta guvernulu sau si ca-nta o natuie vecina care nu da neci o cauza de ca-nta. In fine am dori ca acestu apelu catu diurnalistice nemicese din Austria se fie celu din urma in acestu obiectu.

Tragemu atentia celorloru nostri a supra sfidatiuni senatulu Romaniei, in care sa un dezbaturu proiectulu de lege pentru dreptu de numire si destituire a capiloru besericesci in Romania. Noi inca ne vomu descoperi mai tardu parerile nostre a supra acestu legi funeste, de si nu in prezinte dar in urmariile ei pe viitoru.

Intru Austria si Prussia se pregatesce rupura diplomatice din cauza de zecatoru, a caru-a meditatiune nu s'averinta. Prussia va fi fapta implinita, iudata ce acestu a preface porturile de Kiel si de Hoerghaphen pe insula de Alsen, in porturi militari. Negotatiunile se voru tragana ince fara ca Austria se siba mediculo de a se opune scopuriloru Prussiei, care prin statulu de vasalitate a duca-

torulu va pregati si va consuma anesunera loru, apoi, — de ora ce apeluulu cresce man-cacudu — se pote face inchiare la scopurile ulterioari a le Prussiei de a mai inghiri inca cate-va provincio, ba dora si regate a le Germaniei nordice, spre a deveni estomdu intru a deveni potere mare si spre a realiza mitata nemicesa!

Profesunalele Romanilor la congresulu berbescu sar fi formulata in urmariile puncte: ca fondu national si besericescu se pre-tinde sumu de 870.100. l. apoi 4 monastiri din 10, a nume: Hodosiu, Besdinu, S. Georgiu, si Mesfriu, intragu orasiulu Aradu si fundatiune Putniciana ara Versaliu si Temisoria (orasiele) de jumetate. Acceptamtu informatiuni mai de aproape.

Revista diurnalistica.

Procedura membriloru liberali ai senatulu imperiale, era de alta parte sperantia si prezentele ca dietu Ungarie arc se sa conchiamo nu preste lungu tempu, a datu anu diurnalistu si barburosulu de statulu din obele de Laita a parasi in catu-va pasivitate, sa i intru in dezbatarea chestiunilor penditu de dreptulu publicu, puse la ordinea dile de diurnalisti de dincolo de Laita.

Instramu ac! mai antiu parerile ce le descrie in „Aug. Al. Z.“ unu corespondentu din Viena, care — precum crede lumea — se bucura de favorile ce vandulu de des-pertare le imparte cu mana larga. Dsa re-spondendu la atacurile ce vinu preste capulu ministeriulu, din partea opusiei senatulu imp. dice intru altelu cartu de Schermerling aru sei si aru si vol a fi mai liberalo de catu acumu: dar nu pote, pentru ca chiamarea nu e si numai de a ferici pe nemici cei culti, liberali, si capaci de a gusta libertate politice, ci „generalu ministereu alu Dsalo sunt inereditate si pe popole primitive ce locuiescu in provinciile resartite, si de aceea dlu ministru de statu e silitu a acomoda liberalitatea sa dupa mesuru preceperi acestoru popole renase in detruu. Aceste popore sunt casti copili, caroru-a se nu li dai cituulu se se face cu elu era dupu ce senatulu impetulo inumitulu a promisiu „qualitate“ in principiu intru tiercele de corona, unu de sine ca si nemici cantu se se multumesc cu mai putina libertate a institutiunilor politice. Acestu a e o idee ce n'au rostinu inca diurnale de Viena.

Diurnalulu „Wanderer“ ca se vorbesca pe moru celoru-a ce lu sustinu, face la sus-ntimul corespondentu urmatoare observatiune: Astu d'nsa scimo pentru ce si se mesura libertate ca mesura natiu. Pentru ce andu noi ince in Viena amu dori se se mesuare cu tonele cast in Anglia! De aceea e de lipsa §. 13. de aceea eremu fara de succesu aceste institutiuni, cari dupa nasturirea teoretice-tilor, sunt neapertu de lipsa pentru ver-ea vietu constitunale. Pentru ca poporele ce locuiescu dincolo de Laita nu posedu cultu-rea ce se merita pentru ce in stamoulu loru se pots pota adulu libertate. Dicte popore dincolo de Laita! ce vorbiti voi despre vietu constitunale de una mia d'nei, candu vecinii vostri apusanu si fara de constitutie v'au intreputu cu secle. Invitati de la nuni-tulu corespondentu ei voi susteti pedee intru desvolutare vietii constitunali a altoru-a.

Diurnalele magiare in nuniu scintila depre ac! dar nu astu-felu si depre cele de dile „Berliner Revue.“ Acstu diurnale disse ca magiari n'aru trebu se supere pe federalisti cu acesta ce sunt contrari unei diete in Transalvania, si inarturarii natiunilor romane. La acestu diurnalulu „Hon“ face ob-servatiunea ca in Austria numi Slavii sunt federalisti, dar Romanu nu, ceci acestu-a sunt

centralisti cei mai fideli, apoi chiaru Slavii federalisti sunt aici ce doarese pastrarea in-tregitate istorice a Ungariei (de acestu se tiene si Transalvania dupa parereu nuniului diurnalu). Altu necutaru la magiari in Trans-alvania si in inarturarea natiunilor romane. Noi nu vorbim — continuu diurnalulu ma-giaru — nici candu despre nationalitate pri-vilegiata, ci despre a se perfecta si a se ap-tatire egale nationale. Mai multu de astu-a nu pote cere nimic. — Din parte-nu observam numai pe centru ca „egale in-dreptate nationale, doreru, nu vedemu mai nicari, si unde existe catu de catu, senema mai multu a toleranta de catu in-dreptate. Dar vomu veni dca frati nostri conlocuitori au intentiu buna de a nu se impiedica candu va veni tempulu se sa traduca in fapta legea ca-legatiunile acestu in-dreptate, ce acu, cela putienu pe cartu, nu si o demica.“

Diurnalele de Viena nu lipescu a de-bate adea lege electorale a Ungariei, pentru a se convinge ca ore diea venitorie de Pesta va promite ce-va rezultatu de complanre da-ca se va constitui dupa legea electorale din 1848, acu, anu e necesaru a fi lege noua? De alta data amu insirati si noi motivele ce se lupea pentru legea din 1848. Abt avemu se adaugemu ca „ost. d. P.“ dezbaturu asta cestuine, ca pe tangentem disse: „La Strigo-nu numai contele Barkoczy s'ia exprimat tu-mere contra reabilitarii legei electorale din 1848, dar“ in casa magistrilor nu s'ia vadu-catu zvonu. The Barkoczy a fostu ossia-sia generalu ai descurtu din partea de vedere magiari e sminita. Asta lege, precum arata art. V. din 1848, a fostu numai pro-visoria pentru dieta ce n'au conchiamatu la Pesta in acelu-a anu, deci n'au avutu sancti-ona cu caracteru normelor permanenti. Cumca si in tierra a fostu estinsa asta parere, dovedese cercetarea ca d'nsa ivira diploma din optuor statulu magiare si unu pentru o lege electorale ce aru fi se se octroese. Conferintu de Strigou a trebuit se s'ia gate operatulu seu pe 31. opt. dar nu s'ia conchiamatu pana la 18. diec. si in acestu restimpu prin tierra se latasera agitările pentru lege elect. din 1848. Conferintu a de Strigou a re-nunoscutu principiuu cumca legea din 1848. S'ia adusu ca provizoria, dar a disu ca trebe se renana in v'alele puse in legea. S'ia se va inghiri altu-timre. Intre alte insprezari aru fi buni acestu principiu, dar acum a e sofsudu d'upa evenimintele din 1848. Guvernulu a re-nunoscutu asta lege, si a pri-mitu a supra-si unu obligatiune morale. D'acea m'an retienut a nu plodi pentru reabilitarea legei electorale din 1848. — Pentru ce n'amu vorbitu in dieta 2. Cameru ca acestu m'an convinsu ca nu se pots formu o partu guvernamental. Candu a estu diploma din optu a fostu in ea ide-a per-tratari in comunu a afecierilor comune, dar ougetam ca modulul acestei pertratari se va rezervu dietei se lu statorice. Nu s'ia intem-platu astu-felu, ne preveni patenta din fauru, ca nu le statorose tote, dar intragu simplu in senatulu impetulo inuina a renunca a dreptulu publicu ungu guvernulu pretinde se priminu neconditiunatu cele ce ni le imbie.

Protopopii.

Domnul meu! Asia dor dor se me intelegu cu publicul cel mai luminat romanesc in privinta puseutiim, reptariilor si detoriorilor unui clase din cleru, carea la noi o din seculi a fost privita si tractata ca acelu ochiu tarz de lantii, carele sustine legaminta si intrinse comunicatiunea intre episcopulu dicei man si luter pateru ca acelu moderator, carele in sus impiedea luari de mesur depotice, era in jou contencios si resping desfrulu si cresalu.

Unu amicu mi-observa mai deunazi, ca asta-d precum stafnu in tota romanesc, celu mai puterea 2/3 parte d'ntre protopopii se afla pe asomana confatiune domnesce in adevert, ca inse accesu se trage mai virtuos de la nevoita confatiune ce domnesca de ca ani 50 jiooce pe catredre de dreptala canonicu, din care despre protopopii setu nu se propune nimic, seu se propune numai unu galimatias, adeca unu amestec de cunosintie d'in praca a bescierii resaritului cu teorii si praca a bescierii apusulu; adausi inca ca aici ar praca bu si simlindica publicitate cece ce nu implesca catredre.

Care publicitate? me intreba amicu — Credi era Dia, ca publicitati nostre i da man a se strica cu clerulu superior?

Acum te pricepu; mi-aducu si eu aminte, ca unu arhierca mi-dise la a. 1858: "Decutu sine sufuru macar umbra de jurisdicteoinea la protopopii mei, mai sine voiescu se amocin." Protopopii mei sunt comitarii mei, care esti i esmitu candu vreu cu ei i rechidnu a se ra si candu adu cu ele etc. — N'am treuta nici care ase impreguare cu vederea, ca in cursula timpului am ajunsa acolo catu ce mai multi protopopii dupa inteulessu vechiu, sunt dejositi la rangu de archidiaconi, vice-protopopii, inspectori, administratori, namestioii etc. ce mai sudu cu cum li s'au scimintu si pre-facutu titulu si hnanice. Sciu si adita, ca nicitari nu avemu o toba bescierioasa, carea se se ceupe inadnu, si cu tobele ierarhice, imi-vine unea a crede, ca in lipsa de foia bescierioasa vreu'n d'ni cele polifosice seu si tobe, spre candu deshidu colonele lora la episcopii asi mitropolitii, voru pastra ce va spatiu si rangurilo bescieriose subordinate. Preste adeca a se doocandana n'asim cu de la jurmle nostre mai multu de totu ce se hincidica a reproduce despre protopopii ancu d'ni catu ne lasa merita protopopulu Petru Maioru in Istoria bescierioasa d'ni a. 1813. Dece apoi in alcuru de ani 52 puseutiune si drepturile protopopilor a se lui mbata sudu nu vedu insu protopopii.

Noi ne invoairam. Dece dece canua (O. Redactiuni ancu se invoiescu. In acelu casu aru fi de a se reproduce despre Petru Maioru si impatiune in estranu curu, si respicatu drepturi asi detoriorile protopopilor seu d'ni sus c'atata istoria carea scrie 26 foi despre protopopii, acelu si d'ni carticea aceluia si scriitoru titulu Protopopu d'ichi, carea se ocupa inadnu sumu cu protopopii. Eu adica prespunu, ca spre acelea carti le voru fi avendu sciu (O. Redactiuni, seu d'ni profesori de dreptu si areca oicu pe la semina de romanesi de ambele confesiiuni, sciu si unii si aliti; preste canasta ele se voru fi adusii si in cele do bibliotecile de la Blasiu, si pe la d'ni Canonici, si pe la unii protopopii mai betrani.

Dups opiniune mea asa ce va trebe se else face mai nainte de conchiamarea sinodoloru, se cinele cete va intru in contr'a lora, colata totu si voru conchiamu protopopii si voru remane de rasine totu acelu cari mai au afuranta de a sustine cu o cerbicia nevinsata, deumea sinodoloru B. o institutie calvinista, acra nu curatu catolice orientale si occidentale, iradeinate in Scriptura, in traditiuni si ilustrate cu nemeritate exemple d'ntoti seculii si d'in tote tierile supus crucei lui Iisus Cristou.

In partea II. Capu 6. §. 41. Petru Maioru si scrie si despre vice-protopopii, inspectori, administratori, notari pe opta fo inopendusi si disertificatiuni, sa asi: "Titule sunt acetele ne audite in bescieria greceasca; nice in bescieria romana nu s'au auditu pana in vesculu nostru.

Notarii dreptu si mai nainte au fostu la romaniani, ci cu caru se stapanesca protopopii in locu de protopopii, fara (ci) in fascicoru "protopopiatu era unulu d'ntre preoti notarini langa protopopulu locual, alseu de protopopu

si supustu protopopului. A lui Ioanu Bobu adare sunt acetele titule strana de legea greceasca si de datina bescierii romanilor. Vedendu eu adica, ca nu pote dopu volnicia a se lapede pre protopopii d'ni derogatori, sa stracu si legea bescierii grececi, si vechiulu obicieu alu romanilor, si poruncile principilor "Ardealului, si craiesculu Gubernium pune pie-dusa in executie lora. — Inceptu in tinenturile aceluora care nu sunt protopopii, a va nase protopopii, ci pre acia pe cari i rindiu, ca se pote derogatori a cea protopopii in tinenturile acelu, i numi, pre cari vice-protopopii, pre cari inspectori, pre cari administratori, acum au inceptu a da si titule de notari pre alcuarea. Pre acia i lapada dopu singura shurdarea sa si i muta d'ntin' unu locu intr'altau c. e. l. s. e. l."

Mi va lasele cine va, ca protopopulu P. Maioru, de si pre candu scria acele a acetele, nu se mai afla in functiunea sa de protopopu la S. Reginu, cise afla in Buda ca revisoru de carti, a scriu totu si pro domo sua si cu mare pitina asup'a episcopulu Bobu. Se pote; noi inse acetea, cari scriu noi oitimu cu 52 ani in unu'n lora P. Maioru, d'ni nu mai sustemu minoreni, vomu soli alegi simbrele d'ni spulberu. Se pote ca curulu romanu protopopii ancu crescu pe taru; tinea mintu d'ni unu adu de la betrani, ca unii si-arogu drepturi de vespansi si impartia pedese de prisori si de 15 — 25 tibe. Sed abusus non tollit usum. Dece mai demulu unii protopopii era erudi si tiranosi, apoi dupa spiritalu de stunci alu timpului unii arhierci ancu nu era cu nimicu mai blandi. Mi-spusu mosu-meu, tatalu manii, popa Siu adica, ca pre candu scria bescierioasa de la Aradu, episcopulu de acelu manu a bescierii, tragea poporiloru palmi in saltaru, in catu la cetale urcheile. Am cunoscutu unu episcopu in tiera romanesc, care ciomagea pre clericu, in catu la cea sumu d'ni in spete.

Se me apere cerulu ca se fu amicu alu totoruru institutiiloru vechi numai p'ntreacu sustu vechi, numesca se macar si traditiuni, si canoic; d'ntu, pre adita insu sunt si ne-amicu alu ori caroru mesur depotice si cu adita mai spre atunci, candu vedu calca de chis'a si vros a se corege si institutiuni, si disciplina prin contielegarea mai multora. Se cercetamu totu si se alegemu ce este bunu si salutaru. Dece canua protopopiloru li cam crescuere cresta, trebuiu era ce pentru acele se decada ci la starea de papsie si automati?

Acum, d'ntu, pre adita insu sunt si ne-amicu alu ori caroru mesur depotice si cu adita mai spre atunci, candu vedu calca de chis'a si vros a se corege si institutiuni, si disciplina prin contielegarea mai multora. Se cercetamu totu si se alegemu ce este bunu si salutaru. Dece canua protopopiloru li cam crescuere cresta, trebuiu era ce pentru acele se decada ci la starea de papsie si automati?

Acum, d'ntu, pre adita insu sunt si ne-amicu alu ori caroru mesur depotice si cu adita mai spre atunci, candu vedu calca de chis'a si vros a se corege si institutiuni, si disciplina prin contielegarea mai multora. Se cercetamu totu si se alegemu ce este bunu si salutaru. Dece canua protopopiloru li cam crescuere cresta, trebuiu era ce pentru acele se decada ci la starea de papsie si automati?

Acum, d'ntu, pre adita insu sunt si ne-amicu alu ori caroru mesur depotice si cu adita mai spre atunci, candu vedu calca de chis'a si vros a se corege si institutiuni, si disciplina prin contielegarea mai multora. Se cercetamu totu si se alegemu ce este bunu si salutaru. Dece canua protopopiloru li cam crescuere cresta, trebuiu era ce pentru acele se decada ci la starea de papsie si automati?

Inse de la minea fia de ajunsa acetea apletrii fugitive; canoiciori romaniloru au detoriatu de a informu pe publicu in asemene cestuni cu temeinirle lora. G. B.

Oraden mare inceputulu lui martin 1865.

Correspondinta Beiušana din 26. januaru publicata in orlu 6. alu Concordiefi a potutu produce in publicu romanu o intiparitura profunda, si a da ocaziunea la mai multe deduceri si combinatiuni psihologice, a sup'a romaniloru Bihoreni; totodotada pe guvernulu sciu alu Comitatului, si respective pe Illustrate sa administratoru comitatene l'au aritate lumu ca pe unu asuprioru alu nationalitatei romane.

D'in acelu holdu national, ca e un greeste a nu spune a devertulu noi venim prin acesta a desvelu starea lucrului, si a aduce tributulu adeverulu, acelu sentiu nobilu de umanitate, carele de siguru portu victoria sa in contra patimoloru.

Domnulu correspondente facandu revist'a anulu trecut, in acelu nu vede alte de ceta o multime de abuzuri si de neevintu urmate fatia cu romanianulu; totodotada sustinute dreptala ca asertivitatele neamintite se deitce unu cielu de artioili; dupa acela trece la unu passu rasteu alu unora conatuniloru romani, la acelu passu adica, prin care In comitatulu Bihorul, la impulsulu "a no ru doazni" mai multe comune romanu trebuiu pentru denumirea Ilust. Sale administratori comitatene, in Comite supremu.

Noi nu cunosem d'ni adinu procedur'a acia numitoru unii d'ni domni nostri; acia inbegnera lora fapstca spre acelu rezultata ca comuncle se facea recourse amiatite, numai atita voim se insemnazu; ce nu traimu in timpurile sfise, si a notoriatiloru impuntri; acie individi si comune, cari au facutu erori, in totu insu, ca o mai lumina cu si-aba motivele si convingerile sale; apoi deca unu fosta acelu locu, seu gresite, dupa parerea nostra, delegarea acetei cestuni sbora d'ni sfer'a p'ntestului la competentia venturitoru, carele va judeca intu principiu si oportunitate.

Nu voim a descinde mai pe adinu in aceta cestune, ca-i credemu pe sustemu intelo; ci acopulu si cele mai alseu, ca revista descria cu asa color negre, sa o mai lumina cu floricele d'albei dreptate. Cu aceta sustemu detori adeverulu. — Dice onor. correspondente, ca sub guvernulu Comit. actuale, avuramu nenorocirea de a ni vied' vasa limbei aruncata de ici colu, si traganata; d'in partea tribunaloloru respinsa; si ca in aplicarea barbariloru nostri la derogatoriile centralu sustemu multumiti.

Aceste asertiviu voim a le lamuri cu de adnulu.

Noi nu scim ca guvernulu Illustratei Sale a administratoru, se fia impiedutu, seu se fie data indemnu spre impiedecarea folosintei limbii romane in comune, ca limba a afaceriloru interne; acia inse scimtu pozitivu, ma sunt si documinte in archivulu comitatulu, ca de ceta ori se fosta vorba de inlocuarea statufioru notariu romanu, protopopii respectivei totdeun'a au primit instructiunea de la comitatu, ca propusatiunea de candidati se a fie conformu recerintiloru nationali, si de cumu d'ni neajungerea individoru ap'ni la cutare statiune romana nu s'au potutu denitu unu insu romanu, denumitulu totdeun'a cu ceta indramatu in decretulu de denumire, ca de ceta ori se fosta vorba de ap'ni, ca limba popularu se o invecie si arechi, ca ci nimeni sie-si va pob insu, deca d'ni jungerea acetei recerinti nationalu va fi scosu d'ni postulu seu. Scimtu domniloru si casu de acela, ca unu protopuje sub scutulu escosatiuni ce nu cunosece nici unu individuu romanu, n'au propus de locu, Illustrate sa totu si au denumitu la statiunea respectiva unu insu romanu.

Extremu sub guvernulu Illustratei Sale s'au denumitu 20 de notari romani, caru i in contielegare cu comuncle li a statu in vointa se introduca limba romana in afacerile sale oficiese, precum au facutu totu cerculu Borodului, si mai desaprope notarjatu de Beiusiu-Lazuru; deca ceri lalti notari si respective comune inca nu s'au folostu de ocaziunea schimbata, la acelu nu p'orta v'ni guvernulu comitatulu a se institua statia priviatu nu pote da ordinatiune demanofatu.

Poffmu inca nu's domniloru: scite bine ca ati avutu unu asi'a numitu d'omnu de ai d'niei v'ostre" carele n'au pr'o fosta amicu limbii romane, si cu carele de locu n'ati fostu indestuliti; Illustrate Sa si in asta privintia va i facutu dreptate.

Ma iocolo Illustrate sa, ca capulu administratiunii polhoice, in privintia folosintei limbii romane si asup'a tribu acelu civile inca au supraviechit, ca-ci la plangerea unu advocatu romanu ca scriu'n nu voiescu a accepta documinte scrisse in limba romana, a emisu ordinatiune acul alaturata, (Urmea mai la vale in estranu Red.) de ac'e se pote dejudeca intentiunea Ilust. Sale fatia cu limba romana destulu de apriatu; deca in contra acetei despusiuni s'au intemptatu totu si pe scriu v'ni o abatare de o ordinatiune mai inalte v'ni acosta v'ni notificatu Ilust. Sale, atunci aceta ca acelu nu incurge in afacerile interne a tribunaloru nu pote portu v'ni acolo; sustemu inse securi, ca si de ac'e in colo'te plangierile in aceta privintia si-voru gasi lucrile lora.

Ce atinge procedura tribunalului fundal si orfanale, in contra acestora inca nu ajunsa planora la guvernul comitatului; mai la tribunalul fundale acum a de multu sa facuta desupectiunea ca toate actele romanu se de ce spre referada celor du aseori de la tribunalul civile, la carele pana mai ann, numai un asesor romanu era.

In urma trebuie se desoperimur, cu precum la delegatori centrali, asi si in provincia, delegatori romanu nu au mai putini, ca la inceputul anului 1862, candu Ilustr. Sa au primitu guvernul, ba de atunci sa au sportu cu 4 juratori comitatensi si doi vicificali; totu deodata potemu afirma, ca pana in ziua de astazi individualu romanu carele au competitu la ce-va statiune delegatori, de locu sa aplecatu la gradulu conformu capacitatii sale.

Inse domnului, precum in natura nu este saltu, asi in dezvoltatia si propasirea unei natii nu potemu nra de odata la culmea dorita de toti, fundamentalu se pune cu inoetulu si se receru diecimie de ani ca edificiuu nationalu se devina la delinitia carea toti o obtinu, si spre a carei-a replinire moralminte suntemu toti deobligati, so asiguramu amesuratu poteriloru nostre.

Estraw din ordonantia locuientilor de comu suprema ala Bihorul ddi. 1853, faur. 17, Nr. 12776 ce 502, indreptata catre tribunulu civile.

Dia arecto Ioane Gosmanu intr' un procesu prezentatu actiune in limba romana, dar tribunallu sub Nr. 5441 din 1862, le respine cu observatiune ca avocatu sa le traduca pe limba magiara. Avocatu se planse pentru actiua litui sale, care apoi emise acta ordonantia, prin care tribunallu se face actiua a supra rescriptiul imp. din 27, jul. 1862, comunitate tribunallu la 7 opt. a aceluia asi, ca intru inolestia careia partile capta decisiune in limba recurentiloru, si tribunallu trebuisa se face actiua cu stiuu mai indreptat, ca ci ar membru care este romanescu. Deci se vedema tribunallu a observu namita ordonantia, si a incetintu despre actiua pre diu aduce Gosmanu.

BUCOVINA.

(Urmare.)

8. Uele stramutinate, ce s'au intemplatu in starea proprietatilor monastiresci inainte de ce se imprena Bucovina cu Austria, si dupa aceea.

Proprietatile monastiresculu d'au Bucovina ce le sa afla astazi in stapinirea Fundului, era mai de demultu mai putina la numaru; era dupa aceea sa au mai famulata cu rumerulu, adica ce se sa fosta famulata si in finitia; inera unele moali mai mari sau defectuata in mai multe mai mici, asi buna era, pe otarulu cea vechiu ala COSMINULU, daruatu monastiri PUTNA de catre STEFANU VODA cele MAHE; prin uriculu din 3. aprilu 1488, sa facutu mai tardu si alte doue state, adica: MOLODIE si QIARIBORUL, pentru care doue state sa rupta apoi QIARIBORUL de catre COSMINULU astazi pamantu, si linia d'atu, de caktu avuta tehniciu pentru hranire si sustinere locuitorulu d'au amandou statele acestea. Eca ca d'int'una moale mare, sa unu factu mai tardu trei mai mici, dar totu namu cu acta intindere, carea a avut mai nainte namu COSMINULU senguru. Totu asi erau: pe pamantu BRANISECI, daruatu totu monastiri PUTNA, si totu de STEFANU VODA cele MAHE, prin uriculu din 15. martiu 1490, sau factu mai tardu supra-diceu state, si adica:

- 1) Callibergulu (colone neotiescu);
- 2) Straj;
- 3) Satul Putna;
- 4) Silitia;
- 5) Ploca;
- 6) Sipotele;
- 7) Ulma;
- 8) Crasnodulu;
- 9) Iavoria;
- 10) Lucina;
- 11) Chiribala.

Eca, se d'int'una senguru proprietate mare sa unu factu mai tardu, prin sfarsirea ei doue-supra-diceu proprietati. Totu asi sa facutu mai tardu statulu BELCA, pe campulu VIOVICULU de sunu.

Fajda acum, ca unele moali monastiresci suntu daruati, altele ocogate prin cumparatura, era altele nascutu d'au acuelor: de stie ne intimpina intrebarea: ce se insemne era namu proprietatile cele detinute daruati si cumparate, cu moali monastiresci statorice de sine sine proprietati, asi d'ice: „Masa, era cele nascutu mai tardu, namu cu moali recerite din statorice, adica moali si statorice, asi d'ice: ca statorice si proprietatile provenite in decursulu aniloru d'au cele

recerite, asi se sa ascute totu in vrandulu proprietatilor statorice de sine? In voi intina astazi in unu d'au acta simpla cumu, fiindu ca, dupa neseratu a castrale mai noua, facuta in anul de curandu trecut, de la 1850 incoace, se-care d'au proprietatile cele resarite mai tardu d'au cele vechie, si-are pamentulu si otarulu stiu demarcat, si anuntat: prin urmare suntu chiara asi, cum suntu si teneri, carli, castorinduro, si bandu-si partea cunoscuta de la parinti soi, eca de sub aceluora si atarura de la parinti, carli i-a nascutu, si se face statorice de sine. De aceea un diu sau, ca proprietatile monastiresci era cu rumerulu: doue sute sive-dici si seste. Acestu astazi parte cele insemate in protocolulu impetratu, era parte cele adate d'au documentele descoperite pana acum; dar nu incape neoi o indoala, ca in vechime au mai fosta inca multe altele, carile in decursulu timpulu sa pierdutu pentru totu de-a unu prin decedute intempleru; itade si nestavitorulu, carile pe tempulu, candu sa alipitu Bucovina de Austria si namu nu se afla mai multu in stapinirea monastiresculu, ale caroru sa a fosta odinbura, dar un li-se mai aci nece namu. Aceti sa vede pre lamuritu chiara si totu d'int'una senguru faptu istoricu, pasu afara de noi d'aduce. Aslu bunu era, calagaru VASTAN, trimisu in janaria, 1782 d'au partea monastiri Moldovita la Bucovina la comunitate impetratae consentimatu de moale statorice in stapinirea monastiresculu ori de moale statorice de sine, si nara facuta acelu comunitate namu opta-supra-diceu proprietate, ca tenariu de monastiri MOLDOVITIE, d'inte careu 9 suntu in Bucovina, era 9 in Moldova; pe candu cu cunoscu uricu despre alte 36 de proprietati, parte daruati, parte cumparate, avate si stapenite odinbura de catre monastiri MOLDOVITIEI, carele tote si voi si lasu mai jos, d'impreca cu data uricului de sine a namu daruitorulu.

Acum d'iceu masa namu de la a moare s'au pierdutu astazi proprietati, asi caktu pe tempulu vechiu Bucovinei sub Austria nece namu nu li se mai aci: caktu nu se voru si pierdutu de la tote monastirele laute la data; in tempurilo cele tulburate, si in bataliele cele crunte si acurmate, petrecute pe pamantu Moldovei cu Turcii, si cu Poloni, si cu Ungari, si cu Tatari si cu totu felulu de seminte straine, care castorine fobite sa fosta pridute parte totu de-a unu, si pastite mai multu mai putin, cite uricu pretiose nu se voru si pierdute, era, si nemicitu!

D'iceu acelu 36 de proprietati monastiresci parte insemnate in Estrawulu d'au protocolulu impetratu, care parte adate in alte uricu descoperite pana acum, si unele se afla si astazi in stapinirea Fundulu romanescu; era altele nu se afla mai multu in stapinirea acelu Fundu, ba inca unele nu se afla mai multu in stapinirea monastiresculu chiara nu suntu, candu se imprena Bucovina cu Austria. Tote d'au aceste dozebiri si schimbarile ale stari proprietatilor monastiresci le voi intina mai josu de Estrawulu d'au protocolulu impetratu etc, si dupa Stenavitiu diecimiu bucovinenu d'au 1862.

Proprietatile, carele, pe tempulu troreru Bucovinu la Austria, se afla in stapinirea si administratiune monastiresculu, si in stapinirea si administratiune monastiresculu dupa aceea inca cativa namu, adoca de la 2. iunie, 1777, pana la 23. aprilu 1785: atanci marele si semioritorulu Imperatu IOSIFU II, desinitu 21. din monastirele Bucovinei, si lasa namu trei si mai departe in finitia, adoca: PUTNA, DRAGOMIRNA si SUCEVITIA, tustele namu pentru calgari, cu defigera, ca in si-cu-care sa fice cite doue-dici si cacei de sine; era pentru calgari cite doue si mai mici. Moale monastiresci sa imprena sub administratiune statorice dupa invoiata fapca cu Episcopulu de pe atunci ala Badautorulu, DOSITIEU HERESULIANU, si la 1786 format d'au eca „FUNDULU RELEGIONARIU“ ala besiorice drept-crediniosu resaritate d'au Bucovina; era la Calgari le depise lufe namite, amesuratu dupa impingari.

Yomdu Imperatu IOSIFU II se casige Fundulu acestuia chiaru de la impingura namu insemnata pentru partea economu moalelor Fundulu, puse, de se vendutu toate proprietatile monastiresci bucovinene, cite se afla in Moldova, ba inca si unele d'au Bucovina. (Va urma.)

ROMANIA.

Sedinia Senatulu d'au 5. februaru 1865. Presidintu. Estraw. Fundulu de Proprietati, asistat de antialu Vice-Presidintu, D. Generalu Florescu.

Procesulu verbalu ala sedintii trecute se aproba. Unulu d'au secretari apasau la comunitate Senatulu urmarile comunicari.

Cererile de concediu ale Diori Senatori M. Coghianicu, T. Gazan si I. Vitiu, cari se incuvinatitu.

Petiitiunile se trimita la comunitate resp. a nume: Petitiitiuni Dui G. Asanici, prin care cere o recompensa pentru servitiile ce a adasu prin fundaru

celui d'antialu diarnulu romanu in partea tieru d'Anticolu de Mitrova.

D. Vice-Presidintu amantia ca la birdeu dilu este deabutare proiectulu de lege pentru numirea de mitropolitu si episcopi in Romania.

D. I. Leuiu raportorulu comitatulu de delegati ai aceluora, da citre urmaritorulu raporta:

Domnitoru Senatoru.

Comitetulu Secuitorulu Senatulu inarcatu cu examinare legei supra numiri Mitropolitulu si Episcopilor, si compusu de DD. N. Greculescu, Col. St. Stoica, Leuiu, Constantu Vidoliana si Comu. Vallescu, intru-inau la astazi d'au Marti 7. februaru si bandu in deabutare actula lege, care onora a vi stapani prin subsemnatulu, raportorulu sau, rezultatu de delibetratiuniloru sale.

Comitetulu Dvostre (bandu mai antiu in privre deversale opiniuni emise in sectiuni, a constatatu cele urmaritoare:

Sectiunile I, II, III, si IV, au admisu acelu lege ca compatibila cu actua organizatiune a tierii. Sectiunile IV, a modificatu acta cu deabaturu in Art. I si ala fundamentalu, dandz Senatulu si Adunare Elective dreptulu de a alege pe mitropolitu si episcopi.

Minoritatele unei a aceti Sectiuni sa pronuntatu pentru lege astulu dupa cumu sa votatu de Adunare, ca deosebire namu de a se aduce cuventulu de ortodoxu la Art. 2 in ura fraze „d'au clerulu monahu la R. Romanu“ era subinoditu Sectiuniloru I si III, an episcopi pentru inamovibilitate acestoru namu functionari ai clerulu, si pentru a se aduce asemene cuventulu de ortodoxu la Art. 2 ala legei; aceti d'au emisa opinione, comitetulu Dvostre a mai avutu-o unia si intru un amendamentu trimisu de presidintu Senatulu si care amandamentu se afla subscrisu de DD. Soimescu, Gazan, I. Filipescu, N. Ghazanari si A. Vasianu.

Diori Senatorulu Comitatulu Dvostre in unanimitate nu sa pututu unu nici un opinione majoritatei d'au Sectiune IV, nici cu aceti a minoritariulu d'au Sect. I si III, precum si a amendamentulu mai susu mentionatu.

Intra-avera Domnitorulu, comitetulu sa vooitita ca alegea Mitropolitulu si Episcopiloru de citra corpulu legiutoriu, admisu intru lege, ar si de cea mai mare necesitate ca institutiunile fundamentale ala tierii, ca ci regionalu nostra comunitati, care a determinatu cerulu atributiuniloru si-cariu corpu ala Statulu, nu pote acorda corpulu legiutoriu dreptulu de a alege pe functionari publici, si fice ei d'au de inalti, si se d'au ori ce ramara d'au administratiune; sengurulu atributu ala corpulu legiutoriu este acelu de a confectua legei.

Aceti incompatibilitate nu este mai putin evidenta d'aca se punema in fatu cu Conventiunea; Art. 14 ala acta statutu lasa Domnitorulu namu dreptulu de a numi pe functionari publici.

Cum vedeti Domnitorulu, opinione majoritatiu sectiunei a IV. este inadmisibila.

In privritu inamovibilitate, comitetulu optuanduo admite astazi la noi in tieru in principiu, totu ai constat ca Art. 3 ala legei este o garantu ideologicu in contra nestabilitatei inalterabile functionii de capi ai clerulu.

Cata pentru cuventulu ortodoxu de a nu se aduce la finitulu fraze „d'au Clerulu monahu Romanu“, aduca, care nu ar modifice citu-si de putini lege, comitetulu, de si nu gasece nici o necuvinocitate in testulu legei, ca ci namu nu pote admite ca ar pote este in Romanu astazi Cleru monahalu Romanu de citu este ortodoxu, lasa ince aceti a la speretura Dvostre.

Asemene prin cuventulu pamantulu, comitu totu de majoritatiu sectiunei a IV. de a se aduce in ura cuventulu Romanu, comitetulu crede ca cuventulu Romanu a trage dupa sine si calitatea de pamentent, si prin urmare scootese de privre acestu adasu.

Pentru actele daru de mai susu motive, comitetulu Dvostre in unanimitate pastulu legea supra numiri Mitropolitulu si Episcopiloru compatibila cu interequis si cu institutiunile fundamentale ala tierii, are onora a vi propune, Domnitoru Senatoru, a o primi ast-lolu dupa cumu sa votatu de Adunare Electiva. Raportorulu comitatulu Ioan Leuiu.

Dupa citire raportulu, D. raportorulu da citre testulu legii, a carei cuprindere este cea urmaritorulu.

Art. I. Mitropolitulu si Episcopi urmaritoru ai Romaniei se numaru si Episcopi urmaritoru ai Ministerulu Caltorulu, in ura de delibetratiuni Comitatulu de Ministri.

Art. II. Mitropolitulu si Episcopi se numescu d'au Clerulu monahalu Romanu, avendu, celu putin Mitropolitulu varsta de 40 de ani, era Episcopi de 30 ani, cunoscuti prin parate, investitura si capacitate.

Art. III. Mitropolitulu si Episcopi sunt justitiabili pentru delicta apirituale inaintu Stenodulu tierii; era pentru ori ce alte delicta inaintu Curtilu de Casuatiune.

D. Vice-Presidiul declara deschis descutiunea generala asupra proiectului in totalu, si invita pe D. Reprezentorul a comisiunii Senatului explicatiune ce va fi avuta a da din partea comisiunii.

D. I. Leoni. Din cele cuprinse in raportul de care vi s'au data citire, ati putut vedea, Domnilor Senatori, ca, cu ocaziunea descutiunii ce s'arumata in sectiuni asupra proiectului de lege relativa la alegerea de Mitropoliti si Episcopi eparchioli in Romania, s'au ivita diferite opinii; unele in privitorii legii, altele in chestiuni de redactiune. Si inaintea unui fost de opinione majoritari in descutiunea din care facu parte, si am sperintia in descutiunea ce ar avuta loc in senatul comitetului delegatilor, ca delegatu al acestor mele.

Cu acesta ocaziune, am cantat se nu luminandu, se nu atingemu ceta de putina institutiunile noastre constitutiionale de asta-din priv-vor dispasione ce le ar fi contraria; am sa utatu a se respecta drepturile Domnilorului, drepturi consacrate prin pactula fundametalu ala trecut si in fine se nu amina intru nimic d'nu consula atributiunile corpului nostru.

Cu tute aceste, Domnilor, precum avai onore a vi spune, in minoritate sectiunilor, pe langa obiectiunea de redactiune ce s'au facuta, s'au ceruta si adoptarea principaliu inamovibilitati pentru inalti functionari ai Clerului de care acestu proiectu se ocupa.

Dar, Domnilor, pentru ce d'nsi Guvernul a cerut alta institutie inaintea civiltati, si incea un a datota tiea' nostra si cu acestu a institutiune? Negreata, Domnilor, pentru ce acestu a institutiune cere nice conditiiu inherente ei, adeca capacitate, independenta si mai pe sus de tote moralitate; aceste conditiiu, Domnilor, sunt productiune inteligentei si civilizatiunii, si prin urmare trebuie sa asteptam momentula acela in care se potemu problema si in tiea' nostra or asomene institutiune. De nota, Domnilor, consula adreata ca cercetarea d'nu nou a acestui proiectu de lege, in unanimitate a votata legea in tocmul precum s'au votata de Onor. Adunare si am onore a declara inconstinta d'nu Domnilor, ca ast-felu o voia votu in consensu ai cu deplina convictiune.

D. Scaurl Roseti Domnilor Senatori, via se iau conventiua inastea Dvostre intro chestiune forte serioasa, intro chestiune de mare importanta, chestiune de religioine. Cunoasteti, Domnilor, ceta de grele si ceta de spinos sunt chestiune ce se atinga de religioine, si istoria ne spune in tote dicle trileste si neoroctite rezultate ce a lasata tota d'anaa in urma dehalterile religiose, ori candu s'au facutu cea mai mica restanctiune, ori candu s'au preschimbata a tota macar d'nu ce a otravita odata canocele Sfantilor Apostoli, d'nu cea ce legitima odata Santele Sinoade legitiue ce primida pe tote cele-lalte legiarii bisericeoie.

In vederea si consecinti' acestora', viu se iau conventiua cu cea mai mare atenta, cu temere chiaru, si sunt bine incredintatu ai Onor. Senatu intregu impartiace de o putriua cu mine asteta temere, asteta atenta.

Utandu-ne mai atenta impregiunulu nostru, nu vedemu pe cei ce de dreptu minia ai acestu indata in Corpul, pe toti mai cu zuma de dreptu si de maniere apertari ai religioini nostre, pe cei menti a dantorie si apere' sauta' nostra religioine.

Diandu' acesta', nu dora ce infutezua cuiva starea cea jalnica in care Eclesia' nostra Romana se afla asta-din. Nevalizi necontente d'nu afara, impregiurari politici, care pote nu depindea de noi, cu care a fostu adese iabila neoroctiua nostra patriu a statu a casta cea mai principale, care a tinutu tiea' mai multu ani, si in mai multe rotundi in vederea de pastori ei dalovnicei, Mitropoliti ai Episcopi. Se nu infutezua dara minimeu acesta jalnica starea a Eclesiei' noastre, ci se grabim mai bine a depare cu tota la piecloie. Troulul Savaezului nostru sustinentele nostre de cea mai inalta, reconnoctiua, est-ai in descurtu tempore candu noastra la incredintata cu seurtulvare institutiue ei. Maria Sa in antientimule ale de pietate, simindu-se o putriua cu noi lipsa ce oera patriua de pastori ei est dehoivnicea, ca indata in chibdiura Camerei legitiuie, si a nostra, betraniloru popularu, intempierarea acestei grabnice si sacre necesitati.

Si intro'adevuru, Domnilor, utandu-ne impregiunulu nostru nu ne vemtu potu popu. In un int-oche, imai-ne unde sunt patrii Eclesiei' nostra Romane, unde sunt teologii, unde sunt dascalii Santei nostra religioine, ca se nu observe, se indreptede dehalterile religiose, se nu poa pe aderevata cale a credintei, candu d'nu gresiea sau d'nu nesocintia nu amn abate d'nu est.

Se nu utandu, Domnilor, se care impregiunulu nostru, si intro' chestiune asta de grava, ai masa de spinosa, se nu debaracuim de ori ce opinione personala, si se marturiam in legiua bisericeasca, ca putini, forte putini sunt unii ce s'au intru noi. Eu, Domnilor, calu pentru unii ce patru, marturiance in cu-

geta ai in unilitate ce pu am facutu oca mai min atenta metodu acestu inaltu si sacre sciintia a teologiei, ai chestu pentru patrii mei d'nu Valachia, marturianceu adese in engeta, fara se potu fi tacantu de propuriu, ca forte putini sunt aceia ce sciu ce s'ar fi ocupatu cu acestu sciintia; in tote aceste factu apela la toti noi, est-ai amtu bine incredintatu ca ravna si exalta' ceta noa de indata lipsa ori unde vora se scrie ce nu a alama noara' nostra contingenta de sciintia ce nu a avutu pe Tronurie pastorezi Episcopi si Archiepiscopi Iacobi, Veniamini, d'ntre cei vechi, Scribani si Melchisedee d'ntre cei noi, si unde studiele teologiei nu a fostu atatu de lenevite si atatu de neoroctite ca la noi, si cu tote aceste' temere, cu tote slabiciunea de mijloce in care ne aflamu ca tote scartimea tempulu de cinci dicle ce ne-am datu pentru dehalteru unu certu d'ntre d'ntre in tempulu acesta', cu tote desavarsitiu de carti bisericeoie in care ne aflamu, sa voia intru in arena, si celora ce voru voi se'ni- infrunte slabiciunea mijloceilor mele, vom responde ca staruina est o detorie imperioza, o detorie ce primida pe tote cele-lalte si chiaru aperevata patrie, detoria de a mi apere religioine, patrie' mea spiritualu, mi ordona se intru in arena, cu ori ce felu de arme n'asau intru in arena' mele.

Ce chestiune d'nu ce ne preocupu asta-din Domnilor, este proiectulu cu titlu de: lege pentru numirea de Mitropoliti si Episcopi Eparchioli in Romania.

Se analisam dara acestu proiectu cu cea mai mare bagare de atenta, cu scrupulositate si sollicitudinea ce meritu un asemenea serozu proiectu.

Art. 1. ala acestui proiectu cuprinde: Metropolitu ai Episcopi eparchioli ai Romaniei se numesc de Duma, dupa o prezentare a Ministrului Cultelor, in urma' deliberatiunii Consiliulu de Ministri.

Domnilor, acestu atanta articoala ala proiectului este in potriua canoceleu santei Apostoli, in potriua santeilor Sinoade si ataca religioine in adunala inimi ei.

Eu in contra' stramosesciilor noastre obiceiari patriarcalu.

Ori unde s'au inata acestu dreptu de la eclesia si a trecut in mainile guvernarii, a produsu cele mai neoroctite si pentru celeste potu dice cele mai scandalose rezultate.

Grabescu a ve prevatu, Dilor, ca ori cite voia rotu inastea Dvostre nu vora fi de ceta putri istorice, asdevaru pe care le voi dovodi cu scriptura' in mana.

Am d'nu d'nu ca atanta articoala ala proiectului este in contra' santeilor canone si santeilor sinoade si ca atinge religioine in fundala inimi sale.

Cela d'ntantia Episcopu ala santei nostre religioine a legea Mantolitoru nostra Iesu Christos; ceta a traitu oca a alesu inimi pe apostoli sai, pe prescriptiuniloru santei nostre religioine.

Dupa inaltarea lui la cere, apostoliu impreuna cu poporul, alegem mai atanta pe acesti episcopi, apoi d'nu si santei apostoli, cu darulu ei se se dedese de nou, si sacra scua chirotoniala. La cea d'ntantia lipsa ce s'au ivitu de un apostolu in loculu lui Iuda Iscariotianu, remandu loculu lui vacantu, santeulu Petru adanadu in mijloculu scoiciloru sai pe poporul care se era g'ota, d'nu faptele santeilor apostoli, le au arastatu ca se curvise se alaga pe unulu d'nu cei siepte dicle si dei discipuli ce a inoitatu pe Domnulu Cristosu de la iscepata pana la inaltarea sa si a propusu potu, pe Iosifa Berabas numita Iustus, si pe Mathias; apoi, santeulu Petru, invocandu pe Dumnedee, a diu asa: Tu, Dumne scitoarele de inimile totolara, areste-d'nu acesti d'nu pe unu pe care ve alegi, si tot d'ntre sorii lor, ai cadu soritu pe Mathias, pe carele apoi l'au si chirotonialu.

Eca, Dilor, ce se spune santea scriptura pentru cea d'ntantia alegere de episcopu facta de cei d'ntre crestini si patriarhi ai religioini nostre, si scoctescu ca ar fi destul acesta' ca se no aretu modulu dupa care trebuie se procedemu si noi intru alegere Episcopiloru nostri.

Cu tote acestea' se mergemu mai nainte cercetandu scriptura'. Cunoasteti Dilor, prescriptiunile ce inoaputa a inoaputa religioini nostre; cunoasteti ca credeliose se adunau prin pastori, si prin ghidanti, ca se pote savara santei mistere; indata, iuse ce religioine cristiana a inoaputu se se tolerata, indata ce a ajunsu a fi religioine a Statulu, chirotoniale s'au pusa in lucrare si s'au savaratu in velleu si intocmu dupa prescriptiunulu santeilor apostoli. Ca se intelegemu mai bine tentulu santeilor canone, trebuie se intorezumu patina, la cei d'ntantia putri ai religioini.

Cunoasteti mai bine de ceta mine, Dilor, cum se facea adunurile pe acele tempuri, si aduna pe

populu la locuri ostari; dupa ce se aduna, toti, clerulu si poporulu pristavi, si ascezi, telali, cum amtu dice la noi usieri, ivitu pe oratori d'ntre lei; si, ascezi poporu' si ceta voieste se in convectu? oratori d'nu voiau se vorbesca se urcu pe o petra ce se punia d'nu ca se-i potu vedea poporul, cum' castu la noi amtu pristavi; dupa ce vechiul oratoru, calu ce preluh adunare, facea ceta face la noi in tote dicle d'nu nostru Presidiu, dice d'nu noi ascezi d'nu d'nu, cine este de acestu parere ce indata man'a.

(Va urma.)

NOUATI ESTERNE.

FRANCIA. La ordinea diclei e si acum'a reportulu ministrulu instructiuni publice asaternutu Imperatulu pentru instructiune populare gratuita si obligatorie. Acestu reportu cuprinde 17 colone in Montoria, unde s'au publicatu fara de scira celora inalti ministri ai numai cu convoice Imperatulu. Noi extragem d'nu numitulu reportu urmatoriule date: „Daca vomu scooti est tempulu de scola a verata d'ntre 7 si 13 ani, atunci numerulu tencioru ce creterata scolele in 1863, e 3,133,540 din 4,018,427 dicle deficitulu de 846,887 capete, o suma mare. Dintre tencieri ce cretetea scole mai multu ce a trei-a parte abia iustitea 6 la sine inastu unu anu. In 1863, scira d'nu costu 657,401 de tenceri, d'ntre cari 395,303 nu scira nici ceta nici serie, era 292,008 sciau numai putienu seu mai nemica. La recutare in 1862, cam a trei-a parte a recruturulu nu sciau ceta si scire. Daca consultamu actele de castorie, vedemu ca in 1862 d'ntre 100 de barbati 28 nu sciau cartu, era la finele sciau 43 intro' o suta. Daca tragemu faptele de la sine inastu unu anu, vedemu ca inastu 100 de accusati, 81 nu au invetatu cartu.” La capetu adauge ministrulu: „Se-i invetiambu pentru omeni a ceta, si se damu in mainile loru numai carti bune si folositoare. Se-i invetiambu a face scoote, si ei indata voru sci ceta sepe costu o revolutiune. Se lu luminu spiritalu, si ei voru cubose organimulu statulu nostru, care descalu o apitvitate ca machiava de vapora conduce cu rapidime omeniu ceta scopu, d'aca cala e libera, dar' de i se pune pelica, ei impinge la moarte.”

Adrea' senatulu francece e reanuetulu celu mai fidelu datu ideoloru pronunciate de imperatulu in conventulu de tronu.—Principeu Moru pres. camerei deput. a repausatu in 10 l. e.

VARIETATI.

—Fmetu si morburu in Transilvania. „K. K.” ai aduce epimasthiu' scira est in Traia' s'au laitu una morbu mopolitara, care — prin costatari est, in costula Clusului si prin campte — s'au adeverita cumca e o urmare a fometu ce domnese in multe locuri, si a nutrementalu celu rez de ocazii de cacardiu, cu cari se sustiene o mare parte a poporulu in tote ce pe alieva bucatu sante' estine, dar' ocaziuni paltitioru si lipsozulu manii. La senatulu imperialu anitramu o interpretatiune peate est lipiti d'nu Galitia, nu scimu ce engetu ai in asta privitorii Senatu Trenei. Omenii pare, intaridarea e periculoasa.

—Maramuru' este titulu unu diurnulu politiu, economicu si socialu ce se publica la Sigetulu Marmady in limba magiara, sab redactiune d'nu Szebeniu Szilagyi; este creatura primaru a Govornu' Arady, s'au editaria ai proprietariu concetuaru romana de nascere dila Giorgiu Jara. Ela promite a reprezenta tiele interesele numitulu comitatu, a trage la deabutare se chestiune ce atinga tiea' intraga. Pentru noi pare de un interesu mai mare urma notuluu pasagiu d'nu programulu numitulu diurnu: a. Nu vomu intarida a chiroctia parerile in costionulu nutramentaliloru, ascultandu cu sange, rez vorice cuventu de participatiu ai noa ce-est opinio ai d'ntre d'ntre, in ceta costu nu scribae intrigatae teritioru patriei ei a constitutiuni ei, dar' su, vomu permite nici candu ca diurnulu nostru sa rampu costolegere si se propage idee reticite. — Noi acceptamu est redactiune acestu diurnulu nu va parcede pe calu alor adese neamne diurnu provincial, d' e. „Tuliculu d'nu Satormar” si „Biblicu de sfericitea memoria ceta necedulu se imaltitu presert angustelu d'nu conceptu de participatiu ai noa ce-est opinio de d'ntre d'ntre a sumamitara adreata, bi costu d'ntantia literatiu si reingetatoru. Daca „Maramuru'” va parcede pe alta ceta si a nume pe ceta d'nu programulu sa, atunci noi salutamu aperevata lui si tindemu man'a fratelui redactiunii sozoi.

Proprietarii si editorii: Sigismundu Pop; Redactoru respunditoru: Alexandru Romann.